

Stichting Vogelpark Avifauna

Fiscaal nummer: 814146922

Hoorn 59

2404 HG Alphen aan den Rijn

0172 - 256 256

www.avifauna.nl

Bestuursleden:

- Voorzitter: J.M.C.M. Groen in 't Wout
- Penningmeester: J.H. Kluit
- Lid: J.P. Verhaar

Directie:

- J.A.C. de Hoon

Beloningsbeleid

- De bestuursleden ontvangen een onkostenvergoeding;
- De medewerkers van de stichting ontvangen een salaris in overeenstemming met de geldende Leisure-CAO;
- De vrijwilligers ontvangen een vergoeding.

1. Doelstelling

Stichting Vogelpark Avifauna, gevestigd in Alphen aan den Rijn heeft als doel:

Natuurbehoud in het algemeen en natuurbeschermingseducatie en vogelsoortenbehoud door middel van het beheer en de exploitatie van een vogelpark met inheemse en uitheemse vogels, aangevuld met zoogdieren en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

2. Ontwikkelingen

In 2017 heeft het vogelpark samen met branchespecialisten, diertuinontwerpers, landschapsarchitecten, medewerkers en deskundigen een actuele toekomstvisie

opgesteld in de vorm van een nieuw masterplan. Deze visie, met daarin een ruimtelijk plan, moet de basis vormen voor de innovaties die Avifauna moet gaan realiseren.

De gemeente en Van der Valk hebben aangegeven enkele wijzigingen in dit masterplan te willen aanbrengen, waarna we deze toekomstvisie op deze punten hebben aangepast en opnieuw uitgewerkt. De gemeente heeft inmiddels aangegeven dat men zich in het nieuwe masterplan kan vinden. De eerste fase van het masterplan is daarna tot op detail begroot en ontworpen met ondersteuning van een subsidie door het Economic Development Board Alphen aan den Rijn van €50.000,-. Van der Valk heeft echter eind 2019 aangegeven dat men ook met het aangepaste Masterplan problemen heeft. Daarom gaan we in 2020 samen met de gemeente en Van der Valk aan tafel om de bezwaren van Van der Valk weg te nemen.

Door ervoor te zorgen dat alle vernieuwingen aansluiten op een consistent masterplan wordt voorkomen dat deze in de toekomst gaan conflicteren. Om kapitaalsvernietiging te voorkomen moet het vogelpark daarom grote innovaties uitstellen tot het masterplan definitief is. Daarom zijn in 2019 wederom geen grote vernieuwingen in het park gerealiseerd. De waardering van het vogelpark is op beoordelingsites nog steeds goed, maar de bezoekersaantallen zijn de stijgende lijn van voorgaande jaren kwijt. In 2019 daalde het aantal bezoekers iets; ruim 377.000 gasten bezochten het vogelpark.

Ervaring binnen de branche leert dat het langere tijd uitblijven van vernieuwingen de continuïteit van een dierenpark in gevaar brengt. De gemeente en de stichting zijn er daarom van doordrongen dat een definitief masterplan van levensbelang is voor een toekomstbestendig en attractief vogelpark.

In het verslagjaar zijn in samenspraak met de gemeente de mogelijkheden geïnventariseerd om dit nieuwe masterplan te financieren. Hierbij is onder andere gekeken naar een garantstelling aangevuld met subsidies en crowd-funding. Partijen die de stichting bij de financiering van het masterplan willen ondersteunen hebben als voorwaarde aangegeven dat Van der Valk Avifauna BV en Stichting Vogelpark Avifauna als zelfstandige entiteiten moeten opereren. In het verslagjaar werd een eigen kantoorgebouw en dienstwoning in gebruik genomen. De receptietaken werden door eigen medewerkers van de stichting uitgevoerd en het vogelpark kreeg een eigen kassasysteem, telefoonnummer en (post)adres. Nu de ontvlechting van beide bedrijven volledig is afgerond, is daarmee de governance geheel geregeld.

In het verslagjaar is de glijbaan gelsoten geweest omdat de 25 jaar oude standers vervangen moesten worden. In het voorjaar van 2020 heeft Van der Valk als eigenaar deze werkzaamheden uitgevoerd, waarna de glijbaan weer kon worden geopend.

3. Financiën

2019 was in financieel opzicht een gemiddeld jaar. Door een stijging van de entreprijs resulteerde de lichte daling van de bezoekersaantallen in de een gelijkblijvende omzet.

De inkomsten van de stichting komen geheel ten goede aan de ideële doelstellingen van de stichting: de verhoging van de kwaliteit van het park en haar ideële activiteiten. Het beleid is om de kostenstijging die dit oplevert ongeveer even hard te laten stijgen als de omzet, waardoor er jaarlijks een klein positief resultaat wordt gerealiseerd.

Omdat de inkomsten nauwelijks gestegen zijn, moesten de kostenstijgingen ook worden beperkt. De belangrijkste stijgers zijn: de inkoopkosten verzorging vogels en de personeelskosten. Deze kostenstijgingen hebben we moeten compenseren door in het verslagjaar geen dotatie te doen aan de reservering voor onderhoud en investeringen in het nieuwe masterplan. Ook voor het onderhoud was minder budget beschikbaar waardoor de achterstand uit het verleden minder hard kon worden ingelopen.

De kredietfaciliteit via de Rabobank van € 150.000,= werd in 2019 nauwelijks gebruikt.

4. Fondsenwerving

Omdat het aantal vernieuwingen in 2019 beperkt was, heeft er in dit verslagjaar minder fondsenwerving plaatsgevonden. In het kader van het toekomstige masterplan is inmiddels een nieuwe freelance fondsenwerver aangetrokken.

5. Ideële activiteiten 2019

5.1 Educatie

De afdeling educatie van Stichting Vogelpark Avifauna heeft twee hoofdtaken. (1) De educatie binnen het vogelpark voor de bezoekers en (2) het verzorgen van de Natuur- en Milieueducatie (NME) voor de basisscholen in de gemeentes Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem.

5.1.1 Parkeducatie

De afdeling educatie heeft dit jaar diverse seizoenactiviteiten georganiseerd voor de abonneementhouders en specifiek de jeugdleden. Dit betrof kinderactiviteiten in kerst- en herfstvakantie, maar daarnaast zijn er ook drie themadagen georganiseerd welke in het teken stonden van de rode panda, gieren en van Open Monumentendag.

Medio 2019 is er gestart met het vernieuwen van de bebording, zowel vanuit kwalitatief als inhoudelijk oogpunt. Dit is eind 2019 grotendeels afgerond en betreft één van de voorbereidingen voor de NVD-visatie die de Educatieafdeling in 2020 gaat krijgen. Eveneens is er een begin gemaakt met het vernieuwen van de boodschap die uitgedragen wordt tijdens rondleidingen, presentaties en de vogeldemonstraties.

Ook biedt het vogelpark spreekbeurtkisten aan om leerlingen van het basisonderwijs te voorzien van informatie en materialen. Hiervoor zijn 2 kisten beschikbaar, welke

19 keer zijn uitgeleend in 2019. Er is gestart om het aanbod van spreekbeurtkisten te vergroten en het aantal uit te breiden om aan de vraag te kunnen voldoen.

5.1.2 Natuur- en Milieueducatie

Bij de inschrijfperiode voor het schooljaar 2019-2020 hebben 49 van de 71 scholen zich ingeschreven op NME-aanbod van Avifauna. Door diverse fusietrajecten is het aantal basisscholen afgenomen, maar ook het aantal deelnemende scholen is zodoende gereduceerd. Door extra inspanningen in het contact met de scholen is er een enorme toename geweest in het aantal afgenomen producten. In 2019 zijn er totaal 467 producten geboekt, tegen 389 in 2018. De bestelde producten bestonden uit: 291 excursies, 69 leskisten en 107 materiaalpakketten.

De promotie van het NME-aanbod is verder doorgevoerd en ook het contact met de scholen is geïntensiveerd. Wel blijkt het moeilijk, gelet op het verloop binnen de scholen, om vaste aanspreekpunten te behouden. Dit heeft er helaas voor gezorgd dat er nog geen evaluatie plaats heeft kunnen vinden onder de schoolcoördinatoren met oog op het NME-aanbod. Deze evaluatie zal in 2020 alsnog, in samenspraak met de gemeente, worden uitgevoerd om te komen tot een verdere vernieuwing.

In 2019 is tevens een begin gemaakt met het vernieuwen en verbreden van het NME-aanbod. Dit heeft al geleid tot een aantal nieuwe producten, maar ook tot nieuwe samenwerkingen met de gemeente.

Zo zal de educatieafdeling betrokken zijn bij het programma voor de Nationale Boomfeestdag in Alphen aan den Rijn, maar is er ook gevraagd om een Beleefroute te ontwerpen voor het Park Zegersloot en om een educatief programma te ontwikkelen voor het vergroenen van de schoolpleinen binnen de hele gemeente Alphen aan den Rijn.

5.2 Behoud biodiversiteit

In 2019 hield Avifauna 254 diersoorten en 1.965 individuen: 243 soorten vogels (1.916 individuen), 9 soorten zoogdieren (42 individuen), 1 soort reptiel (7 individuen) en 2 vissoorten (aantal individuen onbekend).

Avifauna verleende medewerking aan 53 Europese en 2 mondiale fokprogramma's voor bedreigde vogels/dieren. Het vogelpark was verantwoordelijk voor de coördinatie van 3 Europese fokprogramma's. In 2019 kwamen 59 verschillende vogelsoorten en 3 zoogdieren tot voortplanting, waarvan 11 soorten deel uitmaakten van een fokprogramma.

In 2019 slaagde Avifauna er voor het eerst in om twee jonge Rùppelsgieren in één seizoen groot te krijgen. Een erg belangrijke stap in het fokprogramma voor deze ernstig bedreigde Afrikaanse gierensoort.

Verschillende vogels en zoogdieren werden uitgewisseld met meer dan 40 officiële dierentuinen over de gehele wereld. Dit jaar ontvingen we een mannelijk rode panda uit Lissabon waarmee gefokt mag worden voor het programma zodat ook deze soort zich hopelijk gaat voortplanten in Avifauna. Ook kwam er een nieuw jong koppel geribbelde neushoornvogels uit Lagos en Rhenen. In totaal kwamen er 58 vogels en 3 zoogdieren naar Avifauna.

In 2019 verhuisden 155 vogels en 14 zoogdieren van Vogelpark Avifauna naar andere dierentuinen (onder meer regenbooglori's, Chileense flamingo's, rode ibissen, Stellers zeearenden en witgezichtoeistities).

Naast het in standhouden van de soorten die Vogelpark Avifauna in collectie heeft, biedt het vogelpark ook leefruimte voor de wilde Nederlandse flora & fauna. Om de effecten van deze inspanningen te toetsen en later ook te kunnen monitoren, is er op 1 november gestart met een 'BioBlitz'. Tijdens deze BioBlitz (een initiatief van Waarneming.nl) wordt een jaar lang bijgehouden hoeveel wilde planten- en diersoorten er in een specifiek gebied worden waargenomen. Vogelpark Avifauna zal zodoende een jaar lang onderzocht worden op soortenrijkdom. De waarnemingen van deze BioBlitz zijn te volgen via <https://waarneming.nl/bioblitz/bioblitz-stichting-vogelpark-avifauna/>

5.3 Natuurbescherming

Vogelpark Avifauna steunt al geruime tijd natuurbeschermingsprojecten over de hele wereld. Het vogelpark heeft een speciaal fonds voor haar natuurbeschermingsactiviteiten opgericht en in een zelfstandige stichting ondergebracht. Op diverse manieren wordt geld ingezameld voor dit natuurbeschermingsfonds (Stichting Avifauna Natuurbescherming en Natuureducatiefonds), dat dezelfde bestuursamenstelling heeft als Stichting Vogelpark Avifauna.

2019 was het tweede en laatste jaar dat de Silent Forest Campaign van EAZA draaide, waarin bedreigde Aziatische zangvogels centraal staan. Vogelpark Avifauna heeft voor deze campagne de 'bronze award' gekregen, wat betekent dat er minimaal €2.000,- is opgehaald en bijgedragen aan deze campagne.

Vanuit EAZA fokprogramma's worden ook vaak natuurbeschermingsprojecten ondersteund en ook Avifauna ondersteunt op die manier al enkele jaren twee projecten. Red Panda Network, een organisatie in Nepal die zich inzet voor het behoud van het leefgebied van rode panda's, en het San Martin titi project, een Peruviaanse organisatie ondersteunt door EAZA dierentuinen gericht op het beschermen van de San Martin titi, kunnen zo al enkele jaren op financiële ondersteuning vanuit Avifauna rekenen. 2019 was hierop geen uitzondering.

Ook in 2019 heeft Avifauna samen met Stichting Landschapsfonds Alphen aan de Rijn verder gewerkt aan het Project IJsvogel: een klein natuurgebied aan de zuidzijde van Alphen aan den Rijn. Avifauna financierde € 21.000,- van de investering uit haar natuurbeschermingsfonds. Daarnaast leveren medewerkers en vrijwilligers van Avifauna een bijdrage door werkzaamheden in dit gebied te verrichten. In 2019 werd het educatieve deel van dit project ingericht. Er zijn diverse educatieve speelgelegenheden geplaatst, zoals een waterpomp, klimboom en ringslang en er zijn educatieve borden geplaatst. Daarnaast zijn de medewerkers gedurende het jaar meerdere dagen druk geweest met onderhoudswerkzaamheden in dit gebied.

In 2019 werd wederom STORK (Stichting Ooievaars Research and Knowhow) ondersteund. Naast een financiële bijdrage genereerde Avifauna ook veel aandacht voor de ooievaar door in 2019 met medewerking van STORK de jonge wilde Europese ooievaars in Vogelpark Avifauna te ringen voor onderzoek.

In oktober 2019 zijn 15 neushoornvogelexperts uit 8 verschillende landen bijeengekomen in Vogelpark Avifauna om de toekomst van neushoornvogels in Europese dierentuinen te bespreken en plannen te maken voor de fokprogramma's. Ook is er besproken welke natuurbeschermingsprogramma's voor neushoornvogels er vanuit EAZA-dierentuinen ondersteund zullen worden.

5.4 Vogelopvang

Helaas moeten er in Nederland nog regelmatig illegaal of onder slechte omstandigheden gehouden vogels door de overheid in beslag worden genomen. De soorten met een eenvoudige verzorging gaan naar andere opvangcentra, maar de vogelsoorten die een specialistische verzorging nodig hebben worden door Avifauna opgevangen.

In 2019 zaten in het opvangcentrum van Avifauna 8 vogels die allemaal aan het eind van het jaar zijn vrijgegeven door de rechter. Alle 8 vogels zijn opgenomen in de collectie van het vogelpark en zullen in 2020 een mooi plekje in het park krijgen.

In 2019 zijn er geen nieuwe vogels uit inbeslagnames naar Avifauna gekomen. Wel heeft Avifauna het afgelopen jaar de overheidsinstantie die de inbeslagnames verzorgt (IBG) regelmatig advies gegeven aangaande de opsporing van illegale handel in vogels.

5.5 Onderzoek

In 2019 heeft Vogelpark Avifauna diverse studenten begeleidt en verschillende onderzoeken gefaciliteerd.

Zo is begonnen met het verzamelen van feces (uitwerpselen) bij de rode panda's in het kader van een EEP breed onderzoek naar 'mucoïd faeces in red panda's'. De monsters uit alle deelnemende dierentuinen worden in Singapore verzameld en geanalyseerd zodat er een goed beeld ontstaat van dit potentiële probleem in de rode panda populatie.

In 2019 heeft Avifauna ook studenten van Universiteit Utrecht begeleid bij twee gerelateerde onderzoeken aan neushoornvogels in EAZA; 'Understanding hornbills' en 'personality in hornbills'. Het eerste onderzoek gericht op het gedrag van neushoornvogels en hoe goede kweekparen te herkennen, het tweede gericht op onderzoek naar persoonlijkheid in neushoornvogels en hoe dit te gebruiken bij het samenstellen van paartjes. Beide onderzoeken hebben tot doel de kweekresultaten van neushoornvogels in EAZA-dierentuinen te verbeteren. In 2020 zullen de uitkomsten worden gepresenteerd op de EAZA-meeting.

De Lund University in Zweden werkt aan de reconstructie van het dinosaurusbrein aan de hand van intelligentie onderzoek bij o.a. paleognaths (loopvogels en tinamoos) de meest primitieve vogels. In dat kader heeft Avifauna meerdere keren onderzoekers van Lund ontvangen die onderzoek hebben gedaan naar de intelligentie van de helmkasuaris, kiwi en tinamoos in Avifauna.

Vanuit Universiteit Utrecht kwam het verzoek om mee te werken aan een onderzoek naar vrijgevigheid onder papegaaiachtige. Uiteraard heeft Avifauna daar gehoor aan gegeven en zodoende zijn er in 2019 studenten begonnen met gedragsexperimenten naar de vrijgevigheid bij onze rosé kaketoos en edelpapegaaien.

6. Medewerkers

Begin 2019 is besloten om de afdeling educatie anders te organiseren: er werd een manager aangesteld die de taken coördineert en afstemt met een medewerker educatie en de vrijwilligers. Begin 2019 zijn twee nieuwe krachten gestart en in de loop van het jaar werd duidelijk dat de vrijwilligers, de scholen en de organisatie deze verandering als positief hebben ervaren.

Ook de veranderingen binnen de afdeling dierv verzorging maakte de afgelopen jaren een nieuwe organisatiestructuur noodzakelijk. Op advies van een externe deskundige is besloten om de managementtaken van de dierv verzorging bij één leidinggevende onder te brengen. De tweede leidinggevende binnen de dierv verzorging stopt met de managementtaken en gaat zich richten op vakinhoudelijke specialisaties van het vogelpark. Zijn waardevolle vakkennis op vogelgebied kan hij zo voor zijn pensionering overbrengen naar de nieuwe generatie dierv verzorgers.

Medio het verslagjaar heeft de stichting het nieuwe kantoor in gebruik genomen, waarna ook de telefoon- en receptietaken van Van der Valk werden overgenomen. Voor deze werkzaamheden zijn twee nieuwe part-time medewerkers aangenomen. Deze medewerkers verrichten naast receptietaken ook administratieve en educatieve werkzaamheden, waardoor de efficiëntie op kantoor toenam.

Het aantal medewerkers steeg van 33,14 FTE in 2018 naar 34,69 FTE in 2019.

7. Vrijwilligers

In 2019 is de inzet van vrijwilligers op educatieve activiteiten vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2018. Er werden 1021 diensten verzorgd wat gelijk staat aan 1532 uur vrijwillige inzet. In 2019 zijn er in totaal 108 rondleidingen gegeven door de vrijwillige parkgidsen. Tijdens deze rondleidingen zijn 2664 bezoekers aanwezig geweest. Overige diensten werden ingevuld door het geven van informatie bij de kwetterkar, toezicht houden in de doorloopgebieden met educatieve grondslag, maar ook door als vraagbaak te fungeren en allerhande vragen van bezoekers te beantwoorden.

Ook hebben de vrijwilligers een belangrijk aandeel gehad in de NME-lessen in het vogelpark en daarbuiten. Er zijn 240 diensten gedraaid om de NME-lessen te begeleiden.

Tenslotte hebben enkele vrijwilligers taken vervuld bij de technische dienst en in de ondersteuning van diverse afdeling door transport te verzorgen.

In 2019 hebben in totaal 31 vrijwilligers het park ondersteund bij haar ideële doelstellingen. Wij hebben 3 nieuwe vrijwilligers mogen verwelkomen en is er gestart met het geven van een trainingsprogramma voor deze groep om de educatieve taken uit te kunnen voeren. In de loop van het jaar zijn er 2 vrijwilligers gestopt wegens gezondheidsredenen.

Om te kunnen voldoen aan de vraag en benodigde inzet/ondersteuning, wordt het werven van nieuwe vrijwilligers actief voortgezet in 2020.

8. Duurzaamheid

Omdat zorgdragen voor de natuur één van onze doelstellingen is, vormt duurzaamheid een belangrijk onderdeel van onze bedrijfsvoering. Ook in 2019 behield Avifauna de Gouden Green Key; het hoogst haalbare niveau. Green Key is hét internationale keurmerk op het gebied van duurzaamheid voor bedrijven in de recreatie-/vrijtijdsbranche en zakelijke markt. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) met zorg voor milieu op het bedrijf en de natuur in hun omgeving. Bedrijven met een Green Key keurmerk doen er alles aan om het milieu te sparen, zonder dat hun gasten inleveren op comfort en kwaliteit. Zij gaan daarbij een stap verder dan de normale wet- en regelgeving vereist.

In 2019 werd de bouw van de nieuwe dienstwoning en eigen kantoor gerealiseerd. Deze gebouwen worden gasloos verwarmd met warmtepompen en op de daken zijn zonnepanelen gerealiseerd. Hierdoor leveren de woning en het kantoor juist energie op. Daarnaast heeft de aannemer in de spouwmuren speciale nestkasten voor vleermuizen verwerkt.

9. Externe relaties

Avifauna werkt uiteraard samen met een grote verscheidenheid aan organisaties op het gebied van haar ideële doelstellingen. Zo heeft het park banden met natuurbeschermingsorganisaties in binnen- en buitenland, met opvanginstanties, maar ook met een groot aantal scholen en educatieve instellingen.

Daarnaast is Avifauna betrokken bij overlegvormen met als doel kwaliteitsverbetering van de dierentuin- of toerismebranche. Zo is Avifauna actief lid van de Europese Vereniging van Dierentuinen (EAZA) en vervult de directie een bestuurstaak in de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD). Ook neemt Avifauna deel aan het iconen-overleg, waarin de grote toeristische attracties van het Groene Hart zijn vertegenwoordigd en is de directeur bestuurslid van het Platform Recreatie en Toerisme

(PReT) in Alphen aan den Rijn. Ook was er regelmatig bestuurlijk en ambtelijk overleg met de gemeente Alphen aan den Rijn.

10. Vooruitblik

Alle stappen voor de gehele ontvlechting van de stichting met Van der Valk zijn in 2019 afgerond. De stichting is bestuurlijk, bedrijfseconomisch, financieel en organisatorisch geheel zelfstandig, waardoor de governance geborgd is. Alleen het erfpachtcontract met de bijbehorende opstallen zal nog gesplitst moeten worden en in overeenstemming gebracht met het feitelijk gebruik.

De stichting streeft ernaar in 2020, in overleg met de betrokken partijen, het masterplan te finaliseren om daarna vervolgstappen in de verdere ontwikkeling van Avifauna te zetten, inclusief investeringen in nieuwe verblijven en voorzieningen.

Bij het schrijven van dit verslag wordt de wereld al een paar maanden geplaagd door een pandemie. Het Coronavirus heeft grote invloed op de toerisme- en recreatie branche en ook Nederlandse dierentuinen worden hard geraakt. Het vogelpark is hierdoor bijna 3 maanden in het seizoen gesloten geweest en ook de arrangementen met Van der Valk worden veel minder verkocht. Op 28 mei is het vogelpark in aangepaste vorm heropend en kon weer een beperkt aantal bezoekers worden toegelaten. Ondanks deze heropening zal het vogelpark dit jaar toch veel omzet verliezen en moet de stichting voor 2020 daarom voor het eerst in zijn bestaan rekening houden met een substantieel verlies.

Activa

Vaste Activa	979.235	616.109
Vorderingen	164.276	169.222
Liquide middelen	212.959	518.173
	<u>1.356.470</u>	<u>1.303.504</u>

Passiva

Eigen Vermogen	222.029	199.703
Voorzieningen	368.000	368.000
Langlopende schulden	478.778	500.942
Kortlopende schulden	287.663	234.859
	<u>1.356.470</u>	<u>1.303.504</u>

Staat van baten en lasten**31-12-2019****31-12-2018****Ontvangsten**

2.540.744

2.525.003

Kostprijs omzet

178.878

151.686

Bruto marge

2.361.8662.373.317

Personeelskosten

1.204.550

1.075.317

Afschrijvingen vaste activa

91.859

59.497

Overige bedrijfskosten

1.038.466

1.222.515

Bedrijfslasten2.334.8752.357.329

Bedrijfsresultaat

26.991

15.988

Financiële baten en lasten

-15.073

- 3.207

RESULTAAT**11.918****12.781**